

// TÉMA: ROVNOST POHLAVÍ//

4. lekce: PLATOVÁ NEROVNOST

**DOBA
TRVÁNÍ**
45min

CÍLE LEKCE

- Cílem lekce je, aby žáci na základě informací a názorů navrhli opatření, která by mohla zabránit platové diskriminaci žen.

ZAŘAZENÍ LEKCE DO RVP (PRŮŘEZOVÁ TÉMATA)

1. Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj, morální rozvoj
2. Multikulturní výchova – Lidské vztahy

ZAŘAZENÍ DO PŘEDMĚTU

Občanská výchova/ZSV
Anglický jazyk

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/temata/gender/>

OBSAHOVÁ VÝCHODISKA TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/vychodiska-temat/>

VÝUKOVÉ CÍLE TÉMATU

- Žáci dokáží vysvětlit, v jakých ohledech jsou ženy znevýhodňovány a co znamená platová nerovnost.
- Dokáží popsat diskriminaci na základě pohlaví a její následky, včetně toho, jak legislativa některých států ženy diskriminuje a omezuje jejich práva.
- Žáci jsou schopni vyjmenovat orgány a organizace v rámci státu a v rámci OSN, které mají za cíl dosáhnout rovnosti mužů a žen.
- Žáci si jsou vědomi toho, že se diskriminace na základě pohlaví týká poloviny lidstva a že celou situaci často ještě více zhoršují jiné formy diskriminace, například rasismus anebo diskriminace na základě třídní příslušnosti. Žáci dokáží vysvětlit koncept intersektionality.

VĚK: 2. stupeň ZŠ

STÁT: Česká republika

JAZYK: čeština

AUTOR LEKCE: Nina Rutová (Respekt neboli)

<http://www.respektneboli.eu/pedagogove/zdroje/platova-nerovnost/>

VÝUKOVÉ METODY

Práce ve skupinách

Práce s textovým materiálem

Diskuze

// TÉMA: ROVNOST POHLAVÍ//

4. lekce: PLATOVÁ NEROVNOST

Pomůcky: interaktivní tabule pro promítnutí článků z internetu a stripu od Vojtěcha Maška, případně nakopírované texty Proč ženy berou méně? a kopie stripu pro každého studenta

POSTUP:

EVOKACE

Na úvod položte studentům otázku:

Jaký plat by sis představoval/a například za měsíční brigádu v automobilce za manuální práci v pásové výrobě?

Své návrhy ať studenti neříkají nahlas, ale napíší je na lísteček, který vám následně odevzdají.

Posbírejte **zvlášť lístky chlapců** a **zvlášť lístky děvčat**.

Otázka pro studenty:

Co myslíte, jak dopadlo hlasování v naší třídě? (Řekli si o více peněz chlapci nebo děvčata?)

Napište součet chlapeckých a dívčích představ o platu na tabuli a vypočítejte, jaký plat by si v průměru představovala děvčata a jaký chlapci. Vyberte z následujících variant otázku, která odpovídá tomu, jak dopadlo hlasování ve vaší třídě.

- *Proč asi jste si v naší třídě představovali odměnu velmi podobnou?*
- *Proč si asi chlapci v naší třídě představují vyšší platy než děvčata?*
- *Proč si asi děvčata v naší třídě představují vyšší plat než chlapci?*

// TÉMA: ROVNOST POHLAVÍ//

4. lekce: PLATOVÁ NEROVNOST

Studenti ať odpovědi prodiskutují ve dvojicích, jejich odpovědi pak zapište na tabuli. Zeptejte se studentů, zda si myslí, že ženy a muži v ČR jsou odměňováni za stejnou práci stejně. Odpověď na tuto otázku mohou vyjádřit postavením na názorové škále (názorové ose).

Promítněte studentům na interaktivní tabuli strip Vojtěcha Maška s názorem pana Knedlíka. Tak může vypadat názor některých mužů.

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU INFORMACÍ

Promítněte studentům **úvod** článku *Proč ženy berou méně?* a **první graf** z textu. Vyzvěte studenty, aby sledovali graf pod prvním odstavcem a pokusili se jej interpretovat.

„Běžnou výplatu, vyjádřenou mzdovým mediánem, mají ženy oproti mužům nižší o 15,5 %. D úvodem je menší počet odpracovaných a placených hodin a hůře odměňovaná zaměstnání. Jen velmi málo žen se vyskytuje na nejlépe placených řídicích pozicích, a pokud ano, pak jsou jejich mzdy nižší než platy top manažerů – mužů.“

Zdroj: <http://www.statistikaamy.cz/2014/06/proc-zeny-berou-mene/>

Upozorněte studenty, že jiná studie říká, že:

„Nižší mzdy žen jsou dané hlavně tím, že ženy musí většinou odpracovat ještě jednu směnu v domácnosti, v péči o děti a nemocné, a tuto společensky užitečnou, ba nezbytnou práci, odvádějí bez nároku na odměnu.“

Zdroj: <http://www.statistikaamy.cz/2015/04/co-ovlivnuje-vysi-platu-pohlavi-a-dobry-obor/>

// TÉMA: ROVNOST POHLAVÍ//

4. lekce: PLATOVÁ NEROVNOST

Pro přiblížení problematiky můžete studentům promítnout ještě další dva zdroje:

→ **Žena na mateřské dovolené ušetří svému muži desítky tisíc** (Magazin.aktualne.cz, 11. 4. 2015)

→ **Bérová: Ženy neumí o penězích vyjednat, berou méně než muži, kvóty jsou kontraproduktivní** (DVTV, 21. 1. 2016, ukončit promítání lze ve 4.50 min)

DALŠÍ FAKTA A KONTEXT (můžete je studentům poskytnout a nechat je ve dvojicích diskutovat, co si o tom myslí):

→ Na celém světě jsou ženy historicky a společensky znevýhodňovány. Toto se rovněž promítá do nedostatku ekonomických příležitostí a rozdílné výše platů. Dle průzkumu Světového ekonomického fóra z roku 2016 mají ženy o 32 % méně příležitostí a možností dosáhnout úspěchu než muži¹. Ženy vykonávají celkem 75 % veškeré neplacené práce ve světě. Ve Spojeném království vyplácí mužům 74 % firem vyšší finanční ohodnocení než ženám. Toto označujeme jako *platovou nerovnost*. I když není platová nerovnost protizákonná, může poukazovat na diskriminaci v rámci daného podniku. Rozdíly v příjmech mezi muži a ženami se neustále zvětšují, a to i navzdory tomu, že kdyby se nám je podařilo vyrovnat, mohli bychom tím zvýšit své národní bohatství (HDP)². Světové roční HDP by vzrostlo o 28 biliónů dolarů, tedy 26 %³. V roce 2018 se Island stal první zemí, která zákonem zakázala vyplácet vyšší finanční ohodnocení mužům než ženám.

→ Dále se setkáváme s *diskriminací na základě pohlaví*, což znamená, že se ženy ocitají v nejistých, málo placených zaměstnáních, přičemž jen hrstka z nich má možnost postoupit na vyšší pozice (například na ředitelské posty nebo do politiky). Rozdíly v přístupu k mužům a ženám najdeme v legislativě jak v *rozvojových*, tak i ve *vyspělých zemích*. V celkem 18 zemích potřebují ženy svolení manžela, aby si mohly najít zaměstnání⁴. Diskriminace na základě pohlaví může být ještě zvýšena v kombinaci s jinými druhy diskriminace, jako je například rasismus nebo diskriminace na základě třídní příslušnosti. Toto nazýváme *intersekcionalita*. Z toho důvodu vlády některých států přijaly tzv. strategie rovnosti, které se zaměřují na všechny druhy diskriminace (například Spojené království v roce 2010).

..

// TÉMA: ROVNOST POHLAVÍ//

4. lekce: PLATOVÁ NEROVNOST

REFLEXE

Požádejte studenty, aby ve dvojicích přemýšleli a navrhovali, co by mohlo vést k platové rovnoprávnosti mužů a žen. Ať studenti u každého bodu diskutují o možných kladech a záporech každého z opatření.

Varianta:

Případně mohou studenti jen v seznamu návrhů zatrhnout, kterému z opatření by dali svůj hlas a teprve pak mohou vymyslet další antidiskriminační opatření.

- *Uzákoněné kvóty pro počty žen a mužů ve firmách (na vyšších pozicích).*
- *Doporučené kvóty pro počty žen a mužů ve firmách (na vyšších pozicích).*
- *Povinná péče o dítě také pro muže.*
- *Větší množství finančně dostupných jeslí a školek s vysoce odbornou péčí o děti.*
- *Možnost úpravy pracovní doby pro rodiny a malými dětmi.*
- ...
- ...

